

E-mail

visser@vh.nl

Doorkiesnummer

(06) 82 04 17 32

Datum

21 augustus 2024

Ons kenmerk

24.5469.IV

Onderwerp

Inbreng hbo fractieleiders

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Aan alle fracties
Postbus 20018
2501 EA 'S-GRAVENHAGE

Geacht Kamerlid,

Met het regeerprogramma en de Miljoenennota in zicht brengt de Vereniging Hogescholen graag een aantal belangrijke punten onder uw aandacht met betrekking tot het hoger beroepsonderwijs. Die punten hebben betrekking op; een leven lang ontwikkelen, praktijkgericht onderzoek, de langstudeermaatregel, het hbo als hoofdleverancier van goed opgeleide professionals, het Wetsvoorstel internationalisering in balans en de bijbehorende bezuinigingen en over de rol van hogescholen in de regio. Hieronder zet ik de hoofdzaken voor u uiteen.

Hogescholen en de regio

Hogescholen spelen een wezenlijke rol in de regio. De 36 publiek gefinancierde hogescholen zijn gevestigd in meer dan 40 plaatsen, verdeeld over heel Nederland. Daardoor kunnen studenten een opleiding doen binnen redelijke reisafstand. Na hun afstuderen blijft 80% van hen in de regio wonen en werken waar zij hebben gestudeerd. Zij vinden ook snel betaald werk: uit de [Hbo Monitor](#) 2023 blijkt dat 88% van die afgestudeerden meteen na afstuderen betaald werk heeft, en drie maanden later is dat opgelopen naar 93%.

Hogescholen zijn tegelijkertijd ook belangrijk voor regionale bedrijven en maatschappelijke organisaties. Hogescholen werken immers nauw samen met de beroepspraktijk. Denk daarbij aan stages, (gast)docenten uit de beroepspraktijk, en het praktijkgericht onderzoek met de centres of expertise en de lectoraten. Per lectoraat wordt er samengewerkt met gemiddeld twintig partners, waarvan ongeveer de helft uit het bedrijfsleven komt, en de andere helft maatschappelijke organisaties bestaat (bijv. in de zorg en het onderwijs). Die organisaties profiteren van een lokale kennispartner, die helpt nieuwe producten en oplossingen te ontwikkelen voor concrete vragen uit de praktijk.

De aanwezigheid van een hogeschool heeft ook effecten op het voorzieningenniveau. Winkels en andere bedrijven kunnen op meer klanten rekenen. Dat geldt ook voor het openbaar vervoer. En last but not least: werkgevers hebben toegang tot goed opgeleid professionals, bijvoorbeeld voor tekortsectoren. Het praktijkgerichte onderzoek draagt bij aan innovatie in de regio.

Door demografische krimp dreigen er opleidingen te verdwijnen, ook voor tekortsectoren. Het is daarom belangrijk dat hogescholen zich verzekerd weten van stabiele financiering, om te kunnen blijven bijdragen aan de regio. Een wettelijke verankering van die regiorol, met bijpassende financiering, zou zeer welkom zijn.

Praktijkgericht onderzoek

Hogescholen doen praktijkgericht onderzoek, gericht op toepassingen in de praktijk. Daarbij vindt een mooie wisselwerking plaats: terwijl dat onderzoek toegepast kan worden door anderen, doet de hogeschool continu kennis op over de ontwikkelingen op de werkvloer. Die kunnen dan meteen worden doorvertaald in het onderwijs voor de studenten, zodat zij de arbeidsmarkt betreden met zeer actuele kennis en vaardigheden. Praktijkgericht onderzoek is tegelijk een belangrijke schakel tussen fundamenteel onderzoek en wat mensen in de praktijk nodig hebben. Hogescholen doen dit met (zeer) beperkte financiering. Ter vergelijking: aan fundamenteel onderzoek geeft de overheid 20 keer zoveel uit, verdeeld over veel minder universiteiten dan er hogescholen zijn. Juist om in de regio verschil te kunnen helpen maken, en om toepasbare innovaties te kunnen opleveren, hebben hogescholen structurele financiering nodig. De Vereniging Hogescholen vraagt u daarom het praktijkgericht onderzoek van hogescholen buiten de bezuinigingen te houden op het Fonds voor onderzoek en wetenschap.

Een leven lang ontwikkelen

Doordat de wereld steeds verandert, verandert ook steeds wat mensen moeten kennen en kunnen op de arbeidsmarkt. Daarom is het belangrijk dat ze toegang hebben tot goede om-, na- en bijscholing (LLO, een leven lang ontwikkelen). Het gebruik van STAP liet zien dat bijleren populair is, maar ook dat er grote verschillen zijn in de waarde van de opleidingen die werden gevolgd. De Vereniging Hogescholen pleit daarom voor twee dingen:

- veranker LLO als publieke opdracht van hogescholen in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.
- zorg bij die wetswijziging dat opleidingen ook in delen gevolgd mogen worden tegen het wettelijk tarief, waarbij de delen stapelbaar zijn tot een graad.

Langstudeerboete

De langstudeerboete zoals die door het nieuwe kabinet overwogen wordt, en die in geen van de verkiezingsprogramma's van de formerende partijen figureerde, kwam voor het hbo als een donderslag bij heldere hemel. De maatregel dreigt jongeren te ontmoedigen deel te nemen aan het hoger onderwijs. Deze zorg geldt versterkt voor het hbo. Aan hogescholen studeren immers traditioneel veel jongeren uit families die minder kunnen meebetalen aan een opleiding, uit families waar studeren niet vanzelfsprekend is. Voor uw beeld; 40% van onze studenten in het hbo bestaat uit zogenoemde eerste-generatiestudenten. Hogescholen maken zich er zorgen over dat juist deze jongeren door de invoering van deze maatregel kansen mislopen én dat de arbeidsmarkt hierdoor goed opgeleide professionals gaat mislopen.

Ook jongeren die een bestuursjaar doen, gezondheidsproblemen hebben, of die bijvoorbeeld mantelzorger zijn, kunnen door deze maatregel in de problemen komen. De Vereniging Hogescholen verzoekt u met klem af te zien van de invoering van de langstudeerboete.

Wetsvoorstel internationalisering in balans

In het hoofdlijnenakkoord staan afspraken over studiemigratie. In dat licht is het goed een aantal feiten op een rijtje te zetten. In het hbo is het aandeel buitenlandse studenten al jaren stabiel, rond de 8%. Ook is 93% van het onderwijs in het hbo nog altijd gewoon in het Nederlands te volgen. Daar waar de onderwijstaal een andere is, heeft dat doorgaans direct te maken met het karakter van het werkveld of de situatie in de regio. Als

het latere werkveld van studenten Engelstalig is (bijvoorbeeld in het toerisme of de luchtvaart), is het nuttig dat ze zich daar in die taal kunnen uitdrukken. De Raad van State heeft mede in dit verband geadviseerd voor het hbo een uitzondering te maken in het Wetsvoorstel in Balans.

Daarnaast hebben hogescholen reeds zeer stevige, bindende afspraken hebben gemaakt over maximaal aantallen nieuwe studenten op anderstalige opleidingen, over de onderwijstaal, en over mogelijkheden voor alle hbo-studenten om hun Nederlandse taalvaardigheid te verbeteren. Hogescholen hebben hiermee het aanbod gedaan in de richting van het ministerie van OCW, en hebben hun autonomie op dit punt overgedragen. De minister van OCW onderschreef in april de waarde van die afspraken: "Hiervoor maak ik de hogescholen een groot compliment. Zij hebben gekozen voor stevige gezamenlijke regie en besluitvorming."

Hieronder de cijfers met de verdeling van de buitenlandse studenten. Het wetsvoorstel betreft de associate degree en de bachelor. Voor de volledigheid staan de cijfers over masters er ook bij.

Aantallen studenten EER en niet-EER 2023-2024

	EER				niet-EER				EER + niet-EER					
	EER	niet-EER	EER + niet-EER		EER	niet-EER	EER + niet-EER		EER	niet-EER	EER + niet-EER			
Type	hbo totaal	wo totaal	hbo % aantal	hbo aantal	Type	hbo totaal	wo totaal	hbo % aantal	hbo aantal	Type	hbo totaal	wo totaal	hbo % aantal	hbo aantal
ad	24.642	x	0,5%	113	ad	24.642	x	0,5%	113	ad	24.642	x	0,5%	113
ba	421.980	219.026	6,1%	25.865	ba	421.980	219.026	6,1%	25.865	ba	421.980	219.026	6,1%	25.865
ma	14.804	121.134	16,0%	2.371	ma	14.804	121.134	16,0%	2.371	ma	14.804	121.134	16,0%	2.371

Ondanks dit alles dreigen hogescholen nog altijd onevenredig geraakt te worden door de voorgenomen bezuiniging op internationale studenten. De hogescholen vragen dan ook om het hbo te ontzien bij de bezuinigingen op internationale studenten.

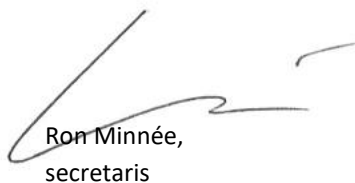
Al met al hoop ik u zo een helder en vooral bruikbaar overzicht te hebben gegeven van de reactie vanuit het hbo op het hoofdlijnenakkoord, in de opmaat naar de Miljoenennota en het regeerprogramma.

Vanzelfsprekend ga ik daarover ook graag met u in gesprek, om te zien hoe we samen kunnen zorgen voor een sterk hbo in Nederland.

Het bestuur,

Maurice Limmen,
voorzitter

Ron Minnée,
secretaris